

Vardarbības anatomija

Līga Bērziņa
Latvijas Autisma apvienības vadītāja

2016. gads

SKOLÄ

Ģimenē ienāk īpašais bērns

Kā mēs zinām, ka šis bērns ir ar
speciālajām vajadzībām?

Pirmskola ir patiesības mirklis

Autisms, hiperaktivitāte, UHDS utt.
tās ir medicīnas diagnozes, bet
vienīgās saprātīgās zāles ir

PEDAGOGIJA

2004.gada pētījums

Kurp doties?

- Speciālās skolas
  - Vispārizglītojošā skola
  - Vispārizglītojošā skola ar speciālajām klasēm
-

VISPĀRIZGLĪTOJOŠĀS SKOLAS
ir pareizā atbilde pēc būtības

BET...

Pozitīvi - esam beidzot diskutēt par
speciālo skolu slēgšanu,
bet ...

**cik ir gatavas ir skolas
uzņemt īpašos bērnus?**

Gatavība četros līmeņos

- Vide
  - Mācību procesa nodrošināšana
  - Individuālā attīstība
  - Attiecību veidošana
-

Pirmais vardarbības līmenis ir
nepareizi noteikta mācību
programma, nepielāgojama
programma, nepareiza slodze

Nepareizi organizēts mācību process
neizbēgami noved pie uzvedības
problēmām

Bērni bieži maina izglītības iestādes,
un to vadītāju pēdējie vārdi ir:

Jūsu bērns dzīvē daudz sasniegs

Bērns ir gudrs, bet nemāk
uzvesties

Mūsu skola nav piemērota viņam

Viņam vislabākā ir
mājmācība

Bet kāpēc mūsu bērni pamet skolas?

Turklāt nevis vienu, bet pat astoņas
sešos gados

VARDARBĪBA

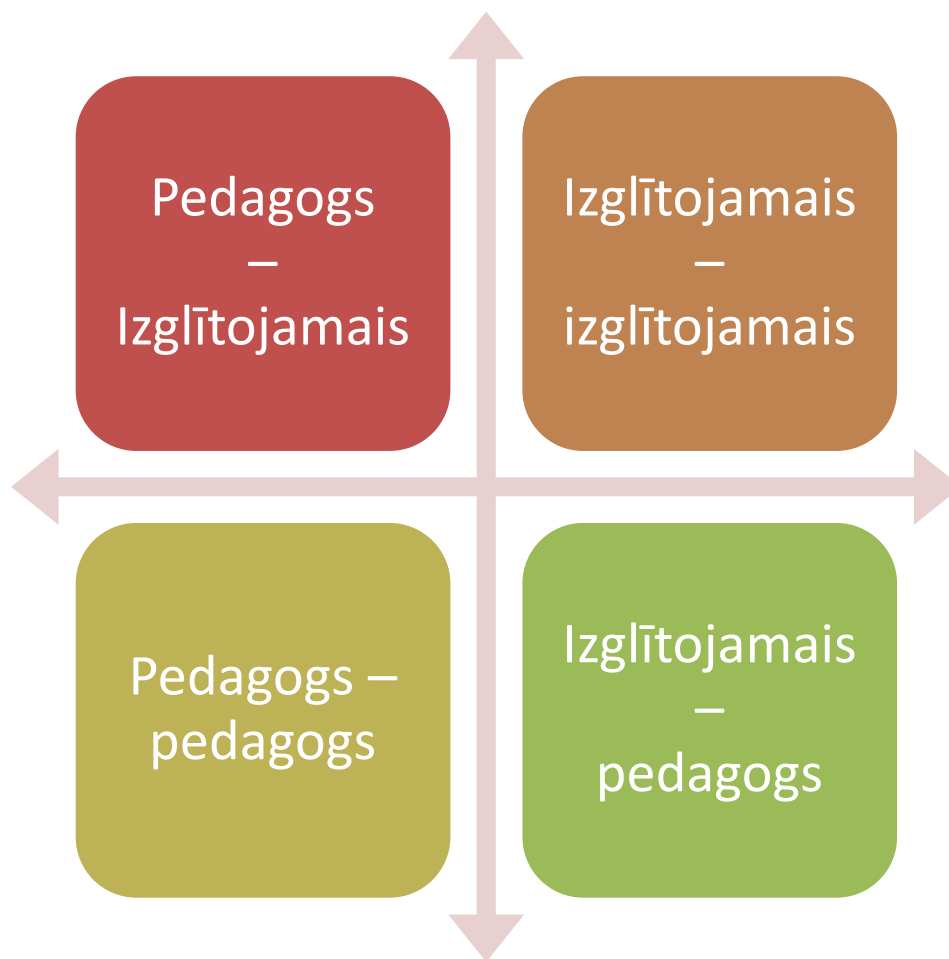

Policija: Skolēni kļūst vardarbīgāki 10

Šogad reģistrēti jau 97 fiziskās vardarbības gadījumi skolās

Vardarbības dzirnavas

VECĀKI

Skolēns skolēns

- Jebkurš bērns ar uzvedības problēmām ir bērns ar speciālajām vajadzībām
  - Skolā var notikt tikai tas, ko pieļauj pieaugušie
  - Skola veido vidi, kurā izglītojamie attīsta savas īpašības labās un sliktās
-

Būtisks vardarbības iemesls garlaicība

Strukturētais un nestrukturētais laiks
skolā

Pāridarītājiem ir
astoņas reizes lielāka
iespēja kļūt
par kriminālnoziedzniekiem

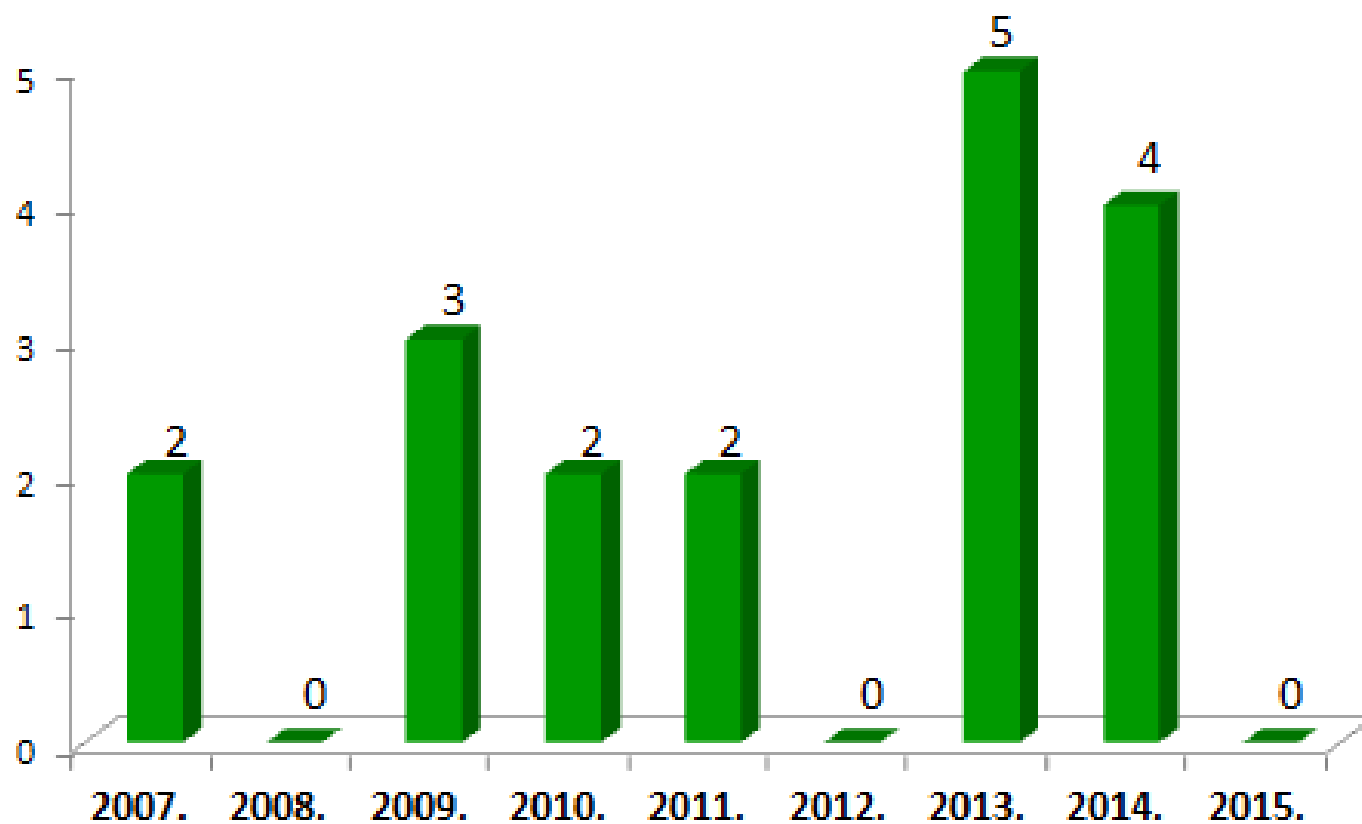
Skolēns-pedagogs

Valsts darba
inspekcija

Nelaiemes gadījumi skolās, kuru cēlonis bija vardarbība (uzbrukumi)

■ notikušo nelaimes gadījumu skaits izglītības iestādēs, kuru cēlonis bija vardarbība

Valsts darba
inspekcija

Skolās notikušo nelaimes gadījumu, kuru cēlonis bija vardarbība (uzbrukumi), piemēri

Speciālās internātpamatskolas pagarinātās dienas grupas skolotāja iegāja 7. – 8. klašu telpā, lai pārbaudītu, vai audzēkņi gatavo mājas darbus. Klašu telpā bija tikai viens audzēknis Mārcis. Uz skolotājas jautājumiem par mājas darbiem viņš atbildēja, necenzēti lamājoties, kā arī apgalvoja, ka nekas neesot jāmācās. Brīdī, kad skolotāja, lai risinātu radušos situāciju, zvanīja Mārča vecākiem, viņš paņēma grāmatu, kas bija cietos vākos, un no visa spēka iemeta to skolotājai sejā.

Tika traumēta labā acs.

Skolotāja sēdēja klasē pie galda, parakstīja dienasgrāmatas un laboja burtnīcas. Ap galdu bija sapulcējušies vakara vidusskolas skolēni, kuri uzvedās ļoti skaļi. Viens no skolniekiem pēkšņi pienāca pie skolotājas un iebļāva viņai ausī.

Skolotājai bija akūts dzirdes zudums.

Pedagogs - pedagogs

- Vēršu jūsu uzmanību, ka daudzās, ļoti daudzās Latvijas skolās pedagogu psiholoģiskais darba klimats ir vērtējams kā ļoti slikts
- Mobings nereti ir novērojams pašu pedagogu vidū

Zems atalgojums nav attaisnojums
pāridarījumu akceptēšanai starp
kolēģiem un vardarbības
akceptēšanai izglītojamo vidū

Pedagogs - skolēns

- Lai gan ir cerība, ka samazinās tieša pedagogu vardarbība pret izglītojamajiem, pēc BTAI speciālistu sniegtās informācijas liels vardarbības gadījumu īpatsvars ir konstatēts tieši stundu laikā vai pieaugušo klātbūtnē.

Kurā brīdī mēs atzīstam, ka
notiekošais ir vardarbība?

Kurā brīdī mēs atzīstam, ka notiekošais ir vardarbība

- “Katrā klasē vienmēr ir bijis kāds bērns, kuru apceļ”
  - Viņš pats ir vainīgs, nē, manā klasē viss ir kārtībā
  - Tā notiek norūdīšanās lielajai dzīvei
  - Viņam jātiek pašam ar situāciju galā
-

Ir epizodes, kuras pedagogi
vienkārši ļauj notikt

Kāpēc?

Tas nav nogurums, bet tā ir nespēja
atrast pareizās formulas, tā ir
nespēja dalīties ar informāciju un
risinājumiem

Tas ir kā lauku rakt ar lāpstu vai rakt
ar arklu

Tolerance pret savādāko

Pedagoga teiktais: es saprotu viņa sāpes, jo man arī ir sāpējis, bet es nespēju viņu mierināt, jo pati neesmu mierināta

Ko nozīmē skola bez
vardarbības?

Tā ir iespēju radīšana

Laiks, kurš tiek patērēts mobingam,
tiek piepildīts ar pozitīvām un
jēgpilnām aktivitātēm

Tā ir drošas vides veidošana

Droša vide nozīmē spēja atpazīt
pirmos vardarbības un neiecietības
signālus

Līdzīgi kā mēs neļaujam braukt
šoferiem bez tiesībām, mēs
nedrīkstam ļaut veidot īpašo bērnu
dzīvi cilvēkiem bez atbilstošiem
treniņiem un attieksmes

Attieksmi un rīcību var reglamentēt
un tai ir jābūt reglamentētai

Tāpēc taču mums top Tikumības
likums?

Paldies!